

Posudek oponenta habilitační práce

Univerzita Karlova	
Fakulta	Přírodovědecká
Obor řízení	Zoologie
Uchazeč	RNDr. Jakub Prokop, Ph.D.
Pracoviště uchazeče	Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Habilitační práce	Evoluce hmyzu dokumentována ve fosilním záznamu
Oponent	Prof. RNDr. Jiří Frýda, Dr.
Pracoviště oponenta	Česká geologická služba a Fakulta životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze.

Předložená habilitační práce v oboru *Zoologie* je koncipována jako soubor vědeckých prací, které autor doplnil úvodním textem v rozsahu 34 stran (z toho 25 stran textu a 9 stran literatury). Úvodní text je rozčleněn do 4 kapitol, z nichž první dvě (tj. „*Hmyz a další členovci: výstup na souš a nejstarší doklady*“ a „*Křídla a let: převratná novinka hmyzí evoluce*“) uvádějí přístupnou formou do vědeckých problémů řešených uchazečem. Ve třetí kapitole úvodního textu předkládá uchazeč syntézu výsledků svých publikovaných prací v kontextu současného poznání evoluce hmyzu. Úvodní text je uzavřen kapitolou sumarizující významné nálezy fosilního hmyzu na našem území.

Druhou a rozsahem výrazně rozsáhlejší částí předložené habilitační práce je soubor 14 vědeckých prací uchazeče. U sedmi z předložených publikací je uchazeč prvním autorem. Vzhledem k tomu, že všechny předložené práce byly publikovány v renomovaných vědeckých časopisech či v recenzované kapitole vědecké knihy a jejich obsah, metodologii a výsledky pozitivně hodnotili recenzenti, není třeba, abych se jimi v oponentském posudku podrobně zabýval. Chci ale zmínit významný fakt, že práce uchazeče byly publikovány nejen v časopisech specializovaných na entomologii, ale i ve velmi prestižních časopisech s širokým vědeckým zaměřením, jakými jsou *Nature*, *Current Biology* a *Scientific Reports*. Tento fakt nepochybně dokazuje, že výsledky práce uchazeče se dotýkají nejen velmi specializovaných vědeckých problémů, ale i témat, která přesahují z paleoentomologie do dalších vědních oborů, jakými jsou geologie, evoluční biologie a paleoekologie. *Vědecké výsledky dosažené uchazečem jsou tedy nepochybně významné z hlediska jejich vědeckého přínosu a to nejen pro rozvoj paleoentomologie, ale představují i zcela původní a často i velmi zásadní příspěvky k poznání evoluce hmyzu.* Lze dokonce říci, že jakákoliv syntéza současného poznání některých důležitých událostí v evoluci hmyzu, například evoluce letu nebo vzniku hmyzu, nutně musí zahrnovat původní vědecké výsledky uchazeče a jeho spolupracovníků. Uchazeč dosáhl těchto významných výsledků často aplikací řady nových vědeckých metodik. *Lze tedy bez nadsázky konstatovat, že vědecký přínos uchazeče, Jakuba Prokopa, je možno označit jako původní a světově významný.*

Předložená habilitační práce je po formální stránce plně v souladu s příslušnými předpisy, je sepsána a sestavena s velkou pečlivostí. Několik málo překlepů či chybějících interpunkčních znamének (např. v první větě úvodu) na této skutečnosti nic nemění. Jako editor vědeckého časopisu vím, že žádný rozsáhlejší text nemůže být prostý drobných a nepočetných chyb. Přestože nemám k předložené habilitaci žádných podstatných připomínek, chtěl bych uchazeči položit následující otázky:

- 1) Současné poznatky o vývoji atmosféry naznačují, že období na přelomu siluru a devonu bylo charakteristické velmi výraznou pozitivní anomálií v obsahu kyslíku v atmosféře. V tomto období došlo také k poslední rozsáhlé přestavbě mořského ekosystému a na souši došlo první rozsáhlé radiaci cévnatých rostlin. Zajímalo by mne, jaké vazby vidí uchazeč mezi významnými environmentálními změnami v období siluru a devonu a evolucí hmyzu.
- 2) Fossilní nálezy jsou jediným přímým dokladem o evoluci života na Zemi. Značná neúplnost a často i vzácnost fossilního záznamu a výrazně omezené množství morfologických a případně anatomických znaků však použití fossilního materiálu výrazně komplikují. Fossilní záznam evoluce hmyzu je těmito faktory značně zatížen. Zajímalo by mne, zda uchazeč věří v možnost rekonstrukce evoluce hmyzu (tedy v možnost poznání vzájemných vztahů hlavních evolučních linií hmyzu) na základě fossilních nálezů, či zda úlohu paleoentomologie spatřuje především v možnosti testování různých evolučních hypotéz přímými doklady o evoluci.

Závěr

Habilitační práci RNDr. Jakuba Prokopa, Ph.D., hodnotím jako vynikající. Práce prokazuje vysokou odbornost uchazeče a jeho schopnost zásadně přispívat k aktuálně řešeným vědeckým otázkám. K habilitační práci nemám zásadních připomínek a doporučuji ji k obhajobě. Budu osobně velmi spokojen, když na základě úspěšné obhajoby bude uchazeč, RNDr. Jakub Prokop, Ph.D., jmenován docentem v oboru Zoologie.

prof. RNDr. Jiří Frýda, Dr.

V Praze, dne 10. prosince 2017